

Քաղաքապետարանը նորագավիթում սարած է սրամադրում մարզադաս կառուցելու համար

Մինչդեռ ֆուսբոլի ֆեդերացիայում այդ մասին չգիտեն

«Էկոլուր» հասարակական կազմակերպությունը նախօրեին հայաստանում երևալով, «Երևանի քաղաքապետարանը դաստիարակ է ոչնչացնել նորագավիթի մոտ 15.000 մրգասու ծառերի և խաղողի այգիները, որոնցից ֆուսբոլի ֆեդերացիան նոր մարզադաս կառուցի»: Երեկ բնապահության նախարարը ու նորագավիթի թաղամասի 38 բնակիչ դիմել են վարչապետ Տիգրան Սարգսյանին: Նրանց ներկայացնումք այս սարվա աղբյուրի մի խումբ անձինք մեկ են դեռնում փոխարինելու վարձակալական հիմունքներով բնակչությանը սրամադրված հողատարածք, սեղեկացրել, որ ներկայացնում են քաղաքապետարանի քաղաքացիներին, ու հավելել, որ հողերը այլևս նրանց չեն դասկանում: Բնակիչները դասնում են, որ քաղաքային իշխանությունները նրանց խոստացել էին դասաստիպել իրենց հուզող հարցերին, սակայն դասաստիպան այդպես էլ չի եղել: «Չափող օրը Արսալախի խնամարարը մայրեզրին, մարդկանցից, գուցե համոզելով կամ հորդորելով, 70 հա հողատարածք են վերցրել»: Նրանց ներկայացնումք՝ 12 հա հողատարածք մեկ է հասկացվի ֆուսբոլի ֆեդերացիային՝ մարզադաս կառուցելու համար: Բնակիչները դասնում են, որ սարածում են սկսված են մոտ 15.000 մրգասու ծառեր և խաղողի այգի-

ներ: Այն գյուղատնտեսության համար բարձր որակի հողատարածք է համարվում, եւ այդու ոչնչացումը թրջվածային մեծ աղետ կլինի նորագավիթի եւ Երևանի միջավայրի համար: «Վերոնցյալ սարածի հարեանությունը 10 հա հողատարածքում էլ նախատեսվում է ավստրալիական տեսակի կառուցել, ինչի հետեւանով խաղողի վազեր եւ մրգասու ծառեր կկտրվեն»:

«Էկոլուր»-ի փոխանցումք՝ նորագավիթի հարեանությունը են գործում «Նաիրի», «Մախուր երկաթ», «Արմենիան սիսանիում փողոպեց», «Երևանի ջերմաէլեկտրակենտրոն» ձեռնարկությունները, որոնք տնօրինողներ են արևմտեան մեծագույն: Արևմտեանները ռիսկեր են դարձնում սեղի բնակչության առողջության համար եւ Երևանի միջավայրի համար: Բնապահությունը վստահ են՝ եթե նախագիծն իրականացվի, առաջ մարդիկ կմնան առանց կանաչ գոտի կառուցման:

Երեկ Երևանի քաղաքապետարանի սեղեկագրության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից հաստատեցին, որ նորագավիթի թաղամասում, Արսալախի խնամարարի հարակից սարածում մարզադաս կառուցելու նպատակով քաղաքապետի որոշմամբ ֆուսբոլի ֆեդերացիային սրամադրվել

է 10.0 հա մակերեսով հողամաս: «Հայտնում ենք նաեւ, որ հասկացված սարածի կառուցադասում, բարեկարգման եւ կանաչադասում հետ կառված խնդիրները կարող են հասկացվել միայն մարզադասերի եւ սպասարկման համար անհրաժեշտ օբյեկտների նախագծային աշխատանքների ավարտից հետո, եւ որեւէ այլ նպատակի համար այդ սարածում ծառահատումների հարց առ այսօր չի մնարվել», քաղաքապետարանից այսպես դասաստիպեցին «Ազգ»-ի հարցին:

Մինչդեռ մեզ հետ գուցե ֆուսբոլի ֆեդերացիայից **Արայիկ Մանուկյանը** նախասաց, որ մինչև հարց չալը դեռ է փաստաթուղթ ցույց տալու, որ քաղաքապետարանը ֆեդերացիային մարզադասի համար սարած է սրամադրել: Երբ երկրորդ անգամ սեղեկացրինք, որ զանգել ենք ձեռնարկ ստացված սեղեկագրությունը, Մանուկյանն սասաց, որ իրենք մնան սեղեկագրություն չունեն: «Մենք սեղեկացրել ենք, չգիտենք, որ քաղաքապետարանը ֆեդերացիային սարած է սրամադրելու մարզադաս կառուցելու համար, հետեւաբար, երբ մենք էլ իմանանք այդ մասին, առեւ կհասկացվենք, թե ինչ աշխատանքներ են կատարվում»:

ՎԱՍՏԻԿ ՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Մանկի անվստահությունը մնում է օրակարգային խնդիր

Պիստոլներն իր առջեւ խնդիր է դրել աղա-
հովելու գեներալներին ձեռնարկված օրգա-
նիզմների բազմազանությունը, սակայն
միայն աղապատելով փչ է՝ հարկ է հոգալ եւ
դրանց անվստահության մասին: Գեներալներ
ի մեծ մասը կարծում է՝ գեներալներն ձեռ-
նարկված օրգանիզմներն անվստահ են, սա-
կայն էկոլոգների մեծ մասը հակառակ կար-
ծիմ ունի:

Եվրոպական շաքերներ անգամ խուսա-
փում են դրանց ներկուսից, քանի որ չի
հաստատվել ձեռնարկված օրգանիզմների
անվստահությունը:

Հիշեցնենք, որ մայիսի 15-ին վարչապետ
Տիգրան Սարգսյանը հետ կանչեց Ազգային
ժողով ներկայացված «Գեներալներն ձեռ-
նարկված օրգանիզմների մասին օրենքի նա-
խագիծը»: Հետ կանչելու որոշումը նախագի-
ծը վերախնդրեցին նրանց կողմ: Երեկ
«Ուրբաթ» ակումբի հյուրերը կողմ արտահայ-
վեցին վերախնդրելուն, քանի որ նախագի-

ծը բացթողումներ ունի:
Հայկական բուսաբանական ընկերության
նախագահի սեղակալ **Պոպոս Օզանեզ-
յան** մոտավոր բացատրեց, թե ինչ է գեներա-
լներն ձեռնարկված օրգանիզմի դասաս-
տումը: Մի օրգանիզմից գեներալներն օրգա-
նիզմներից սարածված են, օրինակ՝ կարսո-
ֆիլը, եգիպտացորենը:

Գեներալներն ձեռնարկված օրգանիզմնե-
րի դասաստումը 50 սարվա փորձ ունի, առա-
ջին փորձն արվել է Միացյալ Նահանգներում:

Օրենքի նախագծի բացթողումներից էկոլոգ
Կարինե Դանիելյանն առանձնացրեց, որ
սահմանափակումները դեռ է խոստացվել:
Մեր օրենքում գեներալներն ձեռնարկված օր-
գանիզմների գործածությունը լրիվ արգելել
հնարավոր չէ, սակայն սահմանափակումնե-
րը դարձնող են, «այլապես» փոփոխություն-
ները, եթե մենք մեր գեներալները, աղա ուղ-
ղումներն էլ մեր ձեռքերում չեն լինի»:

Բացի օրենքի նախագծի վերախնդրու-
մից՝ Հայաստանում սննդամթերքի անվստա-
հությանն ուղղված ուրիշ փայլեր նույնպես ար-
վում են, սրանց էլ «Հեռարան» ակումբում
անդրադարձավ սննդամթերքի անվստահու-
թյան դեռսկան ծառայության ղեկավար **Արամ
Բախչազույանը**:

Մայիսի 21-ից Հայաստանի մարզերում կա-
սարվելու են սննդամթերքի անվստահության
ստուգումներ: Ըստ նրա՝ սննդամթերքի անվ-
ստահությունը մարզերում ավելի վաթաթ փ-
նակում է, քան Երևանում: Ստուգումներից հե-
տ հայտնաբերված ժամկետանց սնունդը
կհանվի իրացման ցանցից, իսկ թերի մակն-
վածները ուղարկվելու են լաբորատոր փոր-
ձանոցներում:

Արամ Բախչազույանը հավելեց, որ սնն-
դի անվստահությանից աղախնդրեցին կաթ-
նամթերքը, մսամթերքն ու մանկական սնունդն
են:

Ի. Պ.

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի սպասարկման կենտրոններում արդեն վաճառվում են HTC One նորագույն սմարթֆոնները՝ լավագույն գներով

Մոխրագույն HTC One X-ը կարելի է չեռնք բերել բացառապես

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի սպասարկման կենտրոններում

Շարունակելով հայաստանյան շուկայում
առաջարկել հեռահաղորդակցության ոլորտի
նորագույն լուծումները լավագույն գներով՝
ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ն ուրախ է ներկայացնել է
HTC ընկերության գերմանական կից՝ One
արմի սմարթֆոնները՝ HTC One X, HTC One
S եւ HTC One V: Իրենց անկրկնելի հնարավոր-
ություններով այս մոդելները դարձնում են
վերջին՝ Android 4.0 օպերացիոն համակար-

գին, HTC Sense 4-ին եւ մի արմի այլ սեխնու-
լոգիական նորարարությունների: Սա HTC
One արմի սմարթֆոնների առավելություննե-
րից են ինտերնետից օգտվելու կայծակնային
արագությունը, սահուն գրաֆիկան, գերհս-
տակ ու թայթառ դասկերները եւ սեսագրման
ընթացքում լուսանկարելու հնարավորությու-
նը, եւ այլն:

Ի դեռ, HTC One X մոդելի մոխրագույն
սարքերակը հասանելի է բացառապես Վի-
վաՍել-ՄՏՍ-ի սպասարկման կենտրոններում:

Բացի HTC One արմից, ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի
սպասարկման կենտրոններում այսուհետ կա-
րելի է ձեռք բերել նաեւ HTC Sensation XL
Light, HTC Sensation XE Light եւ HTC
Explorer մոդելները:

Սմարթֆոնների գներ

Սմարթֆոն	Գին (դրամ)
HTC One X	349 000
HTC One S	295 000
HTC One V	169 000
HTC Sensation XL Light	285 000
HTC Sensation XE Light	270 000
HTC Explorer	120 000

Ձեռք բերելով այս սմարթֆոնները՝ կարելի է
մասնակցել «Սմարթ բոնուս» ծրագրին եւ
ստանալ բոնուս՝ գնի 50%-ի չափով: Ինչպես
միջոց, հեռախոսները վաճառվում են նաեւ ա-
ղառնիկ:

Ավելին, գներով այս սմարթֆոնները մինչեւ
հունիսի 10 կարելի է մասնակցել խաղարկու-
թյան եւ քաղաքի արժեքավոր նվերներ, այդ
թվում՝

- HTC Flyer ղլանցեսային համակարգիչ,
- BlackBerry Bold 9700 սմարթֆոն,
- Samsung Google Nexus S սմարթֆոն,
- MTS Ego սմարթֆոն,
- MTS Touch 551 հեռախոս,
- ՄՏՍ կոնեկտ դայմոնդ՝ USB մոդել:

Իսկ անմահազողակին սպասում է գլխա-
վոր մրցանակը՝ ճամփորդություն երկու հոգու
համար դեռի 2012 թվականի Եվրոպայի
ֆուսբոլի առաջնության հաղթող երկիրը:

Մանրամասն սեղեկություններ ստանալու
համար կարելի է օգտվել www.vivacell.am
կայքից, գանգահարել 111 անվճար հեռա-
խոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ
«111 օմլայն» ղորտալի միջոցով, կամ այ-
ցելել մեր սպասարկման կենտրոններից որե-
ւէ մեկը:

ՄԻՆՉԵԿ ԱՄՅԻՍԻ 31-Ը

ՀՀ դրամ՝ 14 %
ԱՄՆ դոլար՝ 10 %
Եվրո՝ 8 %

Իսկ եթե որոշեք եւ վերցնել ա-
վանդի գումարն ամբողջությամբ
կամ մասամբ, Ձեր տոկոսագումարի
հաշվարկը կկատարվի արեւմտեան
մինչև 12% դրույաչափով:

Չարագան Հայկական Բանկը
մինչև մայիսի 31-ը ֆիզիկական և ի-
րավաբանական անձանց առաջար-
կում է ժամկետային ավանդի նոր տե-
սակ՝ **խնայողական ավանդ «Մա-
փոնում»**, **2 արի ժամկետով, ՀՀ դրա-
մով՝ 14%, ԱՄՆ դոլարով՝ 10%, Եվրո-
յով՝ 8% արեւմտեան տոկոսադրույով:**

Չարագան Հայկական Բանկի
հաճախորդների սպասարկման վար-
չության ղեկավար Աննա Անանյանը
նշում է, որ բանկային համակարգում
այսօր նախադեռը չունեցող այս ա-
ռաջարկի գրավչությունը միայն տոկո-
սադրույմներով չէ: Բացի բարձր տոկո-
սադրույմներից, Չարագան Հայկա-
կան Բանկի ավանդատուները, ըստ
Ա. Անանյանի, ղայմանագրի գործո-
ղության ողջ ընթացքում ֆինանսա-
կան դժվարություններ ունենալու
դեռում, կարող են մասամբ կամ ամ-
բողջությամբ նվազեցնել ավանդի
գումարը, որի համար կտանան ավելի
բարձր տոկոսագումարներ, քան նա-
խատեսված է բանկում գործող ցրա-
հանց ավանդների համար: Ավանդի
խզման դեռում տոկոսագումարի
վճարումն իրականացվում է հետևյալ
սկզբունքով՝

ա) եթե ավանդի գումարը նվազեց-
վում է ղայմանագրի կնքման օրվա-
նից 6 ամսվա ընթացքում կամ նվա-
զեցվող գումարը գերազանցում է ա-
վանդի գումարի 50%-ը, աղա տոկո-
սագումարի հաշվարկն իրականաց-
վում է ցրահանց ավանդի համար
նախատեսված արեւմտեան տոկոսադ-
րույ գումարած 2% արեւմտեան

բ) եթե ավանդի գումարի նվազե-
ցումն իրականացվում է ղայմանագ-
րի կնքման օրվանից 6 ամիս հետո և
նվազեցվող գումարը չի գերազան-
ցում ավանդի գումարի 50%-ը, աղա
տոկոսագումարի հաշվարկն իրական-
ացվում է ՀՀ դրամի դիմաց՝ 12%,
ԱՄՆ դոլարի՝ 9% և Եվրոյի՝ 7% արե-
ւմտեան տոկոսադրույմներով:

Ավանդի նվազագույն գումարը
կազմում է 500.000 ՀՀ դրամ կամ հա-
մարժեք արտառույթ, իսկ առավելա-
գույնը՝ 50.000.000 ՀՀ դրամ կամ հա-
մարժեք արտառույթ:

Չարագան Հայկական Բանկը
2011 թվականին գրանցել է հաճա-
խորդներից ներգրավված միջոցների
անմախառն աճ՝ 115 % կամ 11.7
մլրդ ՀՀ դրամ, ֆիզիկական անձան-
ցից ներգրավված ժամկետային ա-
վանդներն աճել են 2.2 անգամ, իսկ ա-
վանդատուների քանակը՝ 2.3 անգամ:

Աննա Անանյանը բանկի ներկայիս
մոտեցումները ղայմանավորել է ինչ-
դեռ 2011-ին արձանագրած ցուցա-
նիշներով, այնպես էլ շուկայում նոր
դիրավորմամբ: «Մենք հասկառոտ
կարևորում ենք ոչ թե մեր, այլ մեր հա-
ճախորդների ավելի քան եկամուտ
ստանալու հնարավորությունը ընձեռ-
ելը, նրանց համար առավել հարմարա-
վես եւ առավել քաղաքային ղայմաններ
ստեղծելը, եւ սա քաղաքականություն
է: Կարծում ենք՝ մեր մշտական հաճա-
խորդները սրանում արդեն իսկ համոզ-
վել են, իսկ նորերը՝ անղայման կի-
մով ենք»: «առում է Չարագան Հայ-
կական Բանկի Հաճախորդների սղա-
սարկման վարչության ղեկավարը:

«Չարագան Հայկական Բանկ» ԲԲԸ
Մանրամասների համար՝
Տեղ. հեռախոս՝ 59 15 15
www.armdb.com
info@armdb.com

ԱՄՏ-ն գործ չի ունենա

Տունասանի ժամանակավոր կառավարության հետ

Արժույթի միջազգային հիմնադրամը որևէ գործ չի ունենա Յունաստանի ժամանակավոր կառավարության հետ: Այդ մասին հայտարարել է ԱՄՏ մամուլի ֆարսուղար Դեվիդ Յոուլին, որի խոսքերը մեջբերում է Ֆրանսուա Բրանսի:

«Գնացե՛ք Յունաստանում կազմված ճակատավորություն, մեծ կապիտալ կհաստատվի նրա հետ», ավելացրել է Յոուլին:

Մայիսի 6-ին Յունաստանում անցկացված խորհրդարանական ընտրություններում որևէ կուսակցություն հաջողության չհասավ: Կոալիցիոն կառավարություն կազմելու փորձերը ձախողվեցին: Ի վերջո որոշվեց հունիսի 17-ին անցկացնել նոր ընտրություններ, իսկ մինչև այդ երկրի գործերը մեծ է զբաղվել

նորաստեղծ ժամանակավոր կառավարությունը:

ԱՄՏ առաջնության դիտորդները ստուգում են, թե Յունաստանն ինչպես է կասարում եվրոմիության եւ ԵՄ ԿԲ վարկերի հասկացման դիմաց տրամադրվող միջոցները: Մասնավորապես 130 մլրդ եվրո կազմող նոր փոխառության մեջ ԱՄՏ բաժինը կազմում է 28 մլրդ եվրո:

Յունաստանում կոալիցիոն կառավարության ձեւավորման ձախողումը եւ երկրի անկայունությունը հանգեցրել են համաշխարհային ցմեցության արագացմանը: Եթե հունիսի 17-ի ընտրություններում հաղթեն ձախ ուժերը, Յունաստանը կարող է հրաժարվել դաժան խնայողության միջոցառումներից, որոնք վարկերի հասկացման մասնադրամներ են:

Ֆրանսիայի նոր ղեկավարները կրճատեցին սեփական աշխատավարձերը

Ֆրանսիայի նոր վարչապետ ժան-Մարկ Ալյոսի կառավարության առաջին իսկ միսսում երկրի նորընթաց մախագահ Ֆրանսուա Օլանդի ղեկավարած ժամանակահատվածում կրճատվեցին նախագահի, վարչապետի եւ նախարարների աշխատավարձերը: Դա սեղի է ունեցել Օլանդ-Մերկել համադրման հաջող օրը: Ֆրանսիայի նոր ղեկավարները որոշել են եվրոգոտի ֆինանսական ճգնաժամի ժամանակահատվածում անձամբ խնայողության օրինակ ծառայել: Այդ մասին հաղորդում է France2 հեռուստատեսությունը:

Որոշումը փաստորեն արդեն կիրառվել է: Նախագահի եւ վարչապետի աշխատավարձերի կրճատման համար կողմանակալ առաջնորդները, որը կրճատվի հենց մինչև օրվա: Այդ մասին հայտարարել

է կառավարության ղեկավարողները:

Ըստ նոր չափանիշների, նախագահը եւ վարչապետը կստանան ամսական 14,91 հազար եվրո, իսկ նախարարների աշխատավարձը կկազմի 9,94 հազար: Նաեւ կրճատվելու է նախարարությունների ու գերատեսչությունների աշխատավարձը, այսուհետեւ յուրաքանչյուր նախարար կունենա միայն 15 խորհրդական:

Ֆրանսիայի ղեկավարները նաեւ ստորագրել են «Մասնագիտական էթիկայի խարտիա»: Նրանք խոստանում են դրսևորել օրինակելի վարվածք, կառավարական ղեկավարող չհամատեղել սեղանային մարմիններում աշխատելու, չստանալ 150 եվրոյից քանակ մեծ գումարներ, հրաժարվել առևտրային կառուցվածքի ամեն աստիճանի առաջարկություններից:

Բան Կի Մունը դասադարձեց «Ալ Ղաիդայի» սիրիական ահաբեկչությունները

ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆարսուղար Բան Կի Մունը «Ալ Ղաիդային» մեղադրել է Դամասկոսում մայիսի 10-ին սեղի ունեցած թայթիստների համար: Այդ մասին հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Գլխավոր ֆարսուղարը այդ թայթիստներին անվանել է «հսկայական, լուրջ եւ նշանակալի ահաբեկչական գործ»: «Ես կարծում եմ, որ դրա կազմակերպիչը «Ալ Ղաիդան» է», ավելացրել է նա:

Մայիսի 10-ին Դամասկոսում երկու հուժկու թայթիստներ էր որոնա-

ցել սիրիական հետխուզողության կենտրոնական մաս, ղարձառելով մեծ վնասներ: Չուկվել էին 55 եւ վիրավորվել 372 անձինք: Մինչև օրս ահաբեկչությունների համար որևէ մեկը ղարձառված չէ ստանձնել:

Սիրիայում անցյալ տարվա մարտից ընդդիմությունը ղարձառում է նախագահ Բաշար Ասադի հրաժարականը: Բողոքի ելույթները մասնավորում են ինչպես հսկայական կառավարական շարժման ակտիվիստներ, այնպես էլ իսլամիստ ծայրահեղականներ:

Թուրքական իրականության մեջ հայաստանյայցի արմատներն ավելի քան խորն են: Դա թերեւս ղարձանավորված է թուրքական ղետության կազմակերպած Յայոց ցեղասպանությանը արյունարբու թուրք մարդասպան զանգվածի սիրահոժար մասնակցությամբ, ինչպես նաեւ գոհերի ունեցվածի անբողջական յուրացմամբ:

Ժողովուրդն իզուր չի ասել. «Գող» սիրը դող»: Այլ կերպ, որ-

ումները հետադարձում են արարողությունը նրանց: Այս նրբախնամք է այս կամ այն ղետական, ֆաղաֆական գործչին հայկական ծագում վերագրելու միջոցով վարկաբեկելը:

Դրա թերեւս ամենացայտուն օրինակը նախագահ Արդուլլահ Գյուլի մորը կամայականորեն հայ դարձնելն էր, ընդ որում՝ դա անում էր Ժողովուրդ-հանրաղետական կուսակցության ղարձադավորն էր, ունենալով, ըստ իսլա-

մերի հետ ունեցել են, որովհետեւ ղարձադարձումն հիմնաղի Զիա Գյուլալիի ազգականներն են: Երբ վերջինը Յայոց ցեղասպանության կազմակերպման եւ իրականացման մեղադրանքով 1920-ին արտուղեց Մալթա, նրա ազգականները այս մարդասպանի հետ ազգակցական կաղը կորցնելու նկատառումով ստացել են Փերինցողուղար ազգանունը: Զանի որ Զոլալիի իմը ոչ թե ֆուրը է, այլ ֆրական հրեա-

Ովքեր եւ ինչու հայաստանականներին հայկական ծագում են վերագրում Թուրքիայում

Ո՞րն է դրանում սարաթայականների դերը

Բան էլ Յայոց ցեղասպանությունը ժխտելու առումով Թուրքիայում հասարակությունը նախանձելի համեմատության մեջ լինի ղետության հետ, այնուամենայնիվ, եւ ղետական ղետանությունները, եւ առ այսօր մարդասպանով հիացող ժողովուրդական զանգվածները հոգու խորում գիտակցում են իրենց ղարագործությունը եւ դրանից ղետող հանցագործի հոգեբանությունը ճնշելու անկարողությամբ հայերի վրա են ղարանում եւ լցվում հայաստանյայցի:

մական ցեղանակների, սարաթայական ծագում: Ժամանակին հայ են դարձել «գործ գաղլերի» առաջնորդ Ալիարալան Թյուրքե կոչեցյալ մարդասպանին, ինչպես այնուհետեւ դարձին այս ոհմակի ֆաղաֆական կազմակերպության Ազգայնական շարժում կուսակցության ներկայիս ղեկավար Դեվեթ Բահչեթին, որպես հիմնավորում մասնացույց անելով վերջինի Կիլիկիայի երբեմնի Սիս ֆաղաֆում՝ Զոզանում ծնված լինելու հանգամանքը:

կան, ուստի սարաթայական ղետ է լինել վերջիններս: Դա վերաբերում է նաեւ Դոդու Փերինցեֆին:

Ինչ վերաբերում է Վելի Զյուլուֆին, աղա նրա հայերեն իմանաղը ամենեւին էլ հայ լինել չի ենթաղում: Ըստ երեւոթին գրի հեղինակները սրան հայկական ծագում են վերագրում՝ ցույց տալու համար, որ «Երգենեֆոնի» գործով ղարատարսվողները ոչ ղուրերն են միայն, որպեսղի ղարատարության սակ վերցնել անբասանյալներին:

«Յայ» դառնալուց ղեր խուսափել նաեւ նախագահ Ահմեդ Սեզերի խորհրդարան, Ինմալական ազգայնականության գաղափարախոս եւ «Երգենեֆոն» ահաբեկչական կազմակերպության հիմնաղի, հայտնի սարաթայական Իլիան Սելջուֆի մայրը: Յիմա արղեն հայկական ծագում են վերագրում Բանվորական կուսակցության առաջնորդ, «Թալեթ փաշա» կոմիսեի հիմնաղի Դոդու Փերինցեֆին եւ Յրանս Դիմի սղանության գլխավոր կազմակերպիչ, ղարտարաղ զենեղալ Վելի Զյուլուֆին:

Եղել են ղեղեր, երբ հայկական ծագում են վերագրել նույնիսկ ցեղասպանության գլխավոր կազմակերպիչ Թալեթ փաշային: Դա գլխավորաղես արել է «Երգենեֆոնի» գործով կալանված ղորձ. Յալըն Զյուլուֆը, թե Թալեթը հայ էր: Մինչեղ իմը ղուրական ղիմված ուժերի նախկին ղետ Յաշար Բոյուֆանը ղար ազգականներից է, որի հրեական ծագման մասին ղետեւ ղարտարական սարիներն է գրվել:

Սրանք երկուսն էլ, որպես հիմնաղի կազմի անղամ, կալանված են «Երգենեֆոնի» գործով: Սրանց այսղես կոչված հայկական ծագման մասին «Մանկաղաղաղ. բանակների վերջին ղարկասամարը» համատեղ գրում գրել են «Թարաֆի» հեղինակներ Մեհմեղ Բարանսուն եւ Թունջայ Օփչինը, ըստ որոնց՝ Փերինցեղ ծննղով Երգնկայի Աղիաղա գյուղից է, որեղ ժամանակին աղրել են Փերինցողուղար ղերաղասանը, իսկ Զյուլուֆը հայերեն ղիսեր, թեւ նրա ծննղաղայրում ոչ մի հայ չի եղել: Նա ասել է, որ հայերենը սղղրել է հարեաններից:

«Թարաֆի» վերոհիշյալ համատեղիակներն էլ Յալըն Զյուլուֆի մասին գրել են. «Յալըն Զյուլուֆը ծագումով հրեա է: Նրա մեծ հայրը ֆրանսիական գորերի հետ համագործակցելու մեղաղարանով անբասանվել էր հայերեմիի ղաղաղամարության մեջ»: Վերջին օրինակը ցույց է տալիս, որ ղուր գործչներին հայկական ծագում վերագրելու դրսետումները սղսկ վերջիններիս վարկաբեկելու նղաղակ ղեն հետաղղում, այլեւ դրանք որողես հայաստանյայցի դրսետում աղաղաղում են նաեւ Յայոց ցեղասպանությունը: Իսկ աղաղաղման առաղամարսիղի դերը ղարկանում է Թուրքիայում հետզհետեղ ղիսերը կորցնող սարաթայական սականիին:

ՎԱԿՈՒ ԶԱՐԲԱՆ

Երկուսն դա հետեղղականորեն ղարաղուում է հանցագործի այղ նույն հոգեբանությամբ առաղող ղուրական ղետությունը: Թուրքիայում հայաստանյայցի ղարաղուում մեջ ղարանեղ կեղվածով աղի են ընղնում սարաթայական սականները, այսինքն՝ սաղղիկյան ծագումով աղերեղոյթ իսղան ընղումած հրեաները: Սրանք, գրաղելով ի սղգրանեղ աղղեղի ղիսեր ղուրական ղետական կառույցներում, Յոլղոսղի բացաղղիկությունը աղաղղելուց, Թալեթի, Էնվերի, Ղենաղի ղետ արղուումաղը ղարաներին ղարտարանության սակ առնելուց ղար, որոնք նույնղես սարաթայական էին, հայաստանյայցի ղարաղուսելու միջոցով մեղաղես ղորձել են մարդասղամ ղուր հրոսակի աղերսղիկ նղրսումներն ողղել այղ ժողովուրդի վրա, որպեսղի հետնաղեմից ղարունակելն կառաղարել այս սղես հրոսակին:

Ի ղեղ, Փերինցողուղար կոչեղյաղ սահակները ղեն կարող ողելն առնղություն ունենաղի հայության հետ, բայց հայկական ղար-

Աղրեղանղի միատեղականների ցերթը սեղի կունենա Կասղից ծովում

Աղ մասին, վկայակոչելով վսահելի աղթյուրներից ունեղած սեղեկությունները, հաղղղում է Բաղի «Պղղղ» վերղմական կայղ: Ըերթին կնամակղի ցուրը 300 հողի: «Նախաղարսղասական աղխասանները մոսենում են աղարսին», գրում է «Պղղղ» եւ ավելացնում, որ այղ նղասակղ Կասղյան ղետական նաղաղմաղությունը «հասկացղել է նաղ»: Միատեղականները դուրս կղան բաց ծով, եւ նաղի սաղխակամաղին էլ սեղի կունենա նրանց ցերթը:

Ինչղես հայտնի է, «Եղղղսղիղ» օղերին Բաղվում միատեղա-

կանների ցերթ անցկացնելու մասին լուրերը իսղս մեծ ղեղղղություններ են առաղացղել հարեան Իրանում աղղող էթնիկ աղրեղանղիների ցեղաղսում: Թաղղղում Աղրեղանղի գղխավոր հղղաղսողության ղիմաց անցկացղել են բողղի հղղր ցույցեր: Աղրեղանղական կողմը դրանց հակաղարձել է Բաղվում Իրանի ղետաղանության մոս կաղմակերղած սակաղամարղ բողղղներով, որոնց մասնակցել են ղետական կառույցների ներկայացղղիչներ: Աղղղիսղ ցույցերից մեկը գղխավորել է Մղղղ

մեղղիսղ ղարզամաղղ Սաղի Ռուսամղխանղին, որ անղամբ էլ հնչեղրել է «Աղրեղանղ կղիաղղղի, եւ մայրաղաղ կղաղնաղ Թաղղղղ» կարղաղսղը: Յակաղրանական ակղղաների ընթացղում աղրեղանղական կողմը միատեղաղես հերել է Բաղվում միատեղականների ցերթի մասին լուրերը, դրանք ողակել «սահողղ»:

Աղմղ ղարղղում է, որ միատեղականները «ծովային գղսանղի» ձեղով են կաղմակերղում իրենց ցերթը:

Վ. Ա.

Տնդկական էությունը՝ հայերեն թարգմանությամբ

Հայ ընթերցողը հնդկական «Ռամայանա» էությունը շատ քիչ է հայտնի ծանոթանալու հնարավորություն կունենա:

Հինդի լեզվի մասնագետ **Հռիփսիմեն Ներսիսյանը** հինդիից թարգմանելու կազմել է «Ռամայանա» էությունը հայերեն հակիրճ թարգմանությամբ: Հնդկաստանի մյուս էությունը՝ «Մահաբհարատան» է, սրա հայերեն թարգմանակն արդեն իսկ կա, սակայն թարգմանված է ոչ թե բնագրից, այլ ռուսերենից:

Հռիփսիմենն լուրջաբան է՝ «Ռամայանա» էությունը սանսկրիտով բնագիրը Հայաստանում զգուշացնելու և իր ձեռքի տակ եղած հինդի լեզվով աղբյուրներից:

Էությունը թարգմանելու գաղափարը ծնվել է ոչ լուրջաբանությամբ: Հռիփսիմենի ուսանողներից Անդրանիկը, որը նաև Թասրոնի ու կինոյի ղեկավարն է, հաստատեց թեմանկարչության բաժնի ուսանող էր, դիմել է Հռիփսիմենին՝ օգնելու իրեն դիմումային աշխատանքը լուրջաբանությամբ հնդկական թեմայով:

Քննարկումներից հետո երկուսի ընտրությունն էլ կանգ է առել «Ռամայանա» էությունը վրա: Միասին ուսումնասիրել են էությունը սյուժեով, ընթացքով Հռիփսիմենն որոշ նյութեր թարգմանել է հայերեն, ապա Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպանատանից վերցրել է 16-րդ դարի հնդկական գրող և փիլիսոփա Տուլսիդասի՝ միջուկային հնդկական վերամշակված «Ռամայանա» էությունը երկհատորյակով: Կարծիքներ կան, թե «Ռամայանայի» վերամշակումներից լավագույնը հենց Տուլսիդասինն է:

Շարունակելով լուրջաբանել, թե ինչու է սկսվել էությունը թարգմանելու ու գրի վերածելու աշխատանքները, գրուցակիցն ասում է՝ այդ ժամանակ Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպան Աչալ Կումար Մալիոտան մի անգամ իրեն ցույց է տվել «Ռամայա-

նայի» հինդիից վրացերեն թարգմանված հակիրճ թարգմանք, որը լուրջ էր տեսել Կասանովը: «Դեսպանը ցանկություն հայտնեց, որ Հայաստանում էլ տպագրվի հայերենը», հավելում է Հռիփսիմենը:

Դեսպանի առաջարկով՝ գրուցակիցն ի մի է բերում իր մոտ առկա արդեն թարգմանված նյութերը, վերցնում Տուլսիդասի վերամշակված թարգմանակն ու սկսում թարգմանությունը:

«Դեսպանի» իմ հանդեպ վստահությունը, որովհետև հենց ես թարգմանեմ, մեծ խթան էր ինձ համար», ասում է գրուցակիցը:

Էությունից լուրջաբանությունն էլ անում է **Անդրանիկ Ասատրյանը** իր դիմումային աշխատանքն ավարտելուց հետո: Մինչ էությունը վրա աշխատելը, Անդրանիկն ու Հռիփսիմենը համատեղ աշխատելու փորձ արդեն ունեին: Հռիփսիմենը հայերեն էր թարգմանել բանաստեղծուհի Անիսա Կարմայի մանկական բանաստեղծությունները, իսկ գրի լուրջաբանությունը դարձյալ արել էր Անդրանիկը:

Թարգմանության ընթացքում Հռիփսիմենն օգնվում է «Ռամայանայի» ու-

րից թարգմանից էլ՝ վերամշակված ներկայիս հինդիով:

Ռամայանա սանսկրիտից թարգմանաբար մշակված է Ռամի ճանադարձությունը: Էությունը սանսկրիտով առաջինը գրի է առել ինասուն Վալմիկին, որի անունը հիշատակվում է դեռևս հնագույն վեպներում: Հնդկ ժողովուրդը Վալմիկին անվանում է աշխարհի առաջին բանաստեղծ (ադիկալի), իսկ «Ռամայանան»՝ առաջին գեղարվեստական էությունը (մհակավյը):

Բնագրով էությունը գրված է չափածո, սակայն հայերեն թարգմանությունը Հռիփսիմենն այն վերածել է արձակի: Թարգմանությունը, ըստ նրա, զուտ տեխնիկական աշխատանքն էր: Զանգի որ էությունը արագությամբ է հնդկ ժողովրդի փիլիսոփայությունը, կրոնը, արդյունաբերությունը, ուսի հարկ էր հնարավորինս խորությամբ ընկալել գործը: Հռիփսիմենն մի քանի ամիս էր սովորել է Հնդկաստանում, եւ հնդկ ժողովրդի կյանքին անմիջականորեն հարողակցվելու փորձառությունը եւս օգնել է նրան:

Ըստ Հռիփսիմենի՝ գիրքը դեռևս տարածված է, եւ մինչ մայիսի վերջը կլինի շուկայում: Հրատարակման ֆինանսական աջակցությունը մշակույթի նախարարությունն է, իսկ Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպանատանը՝ հանձնիմ Աչալ Կումար Մալիոտայի, սկզբից եւս օժանդակել է գրի ստեղծմանը:

Էությունից հայերեն տպագրությունը, իհարկե, ձեռքբերում է, սակայն երիտասարդ թարգմանչուհին չի սահմանափակվելու այսօրվա: Որոշել է հետագայում հայ ընթերցողին ներկայացնել «Ռամայանայի» մի ուրիշ՝ արդեն մեծածավալ թարգմանություն, իսկ ավելի ուշ հայերեն թարգմանել նաև սանսկրիտից:

Էությունից հայերեն թարգմանությանը առաջիկայում **«Ազգը»** կրկին կանդախտանա:

Ի.ԳԱՎ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Տայ հնասիտ գիրքը Ամստերդամում»

500-ամյա հայ գրատպության լուսնային մեջ առանձնահատուկ տեղ ունեն հոլանդական Ամստերդամ քաղաքում տպագրված հայկական գիրքը: Դրանցից առաջինը՝ Ներսես Շնորհալու «ՅԻՍՈՒՄ ՈՐԴԻ»-ն տպագրվել է 1660-1661թթ. սբ. Էջմիածնի եւ սբ. Սարգսի տպագրատանը: Հայտնի են հրատարակչները՝ Մասթոս Ծարեցի եւ Ավեսիս Դիմեցի: Այդ գիրքը ներկայում ցուցադրվում է Հայաստանի լուսնային թանգարանում հայ գրատպության 500-ամյակի առթիվ կազմակերպված ցուցահանդեսում: Ամստերդամյան 26 ուժագրավ հնասիտ գրքեր ներկայացվեցին մայիսի 16-ին Հայաստանի ազգային գրադարանի թանգարանական մասնաճեղմում բացված ցուցահանդեսում:

17-18-րդ դարերում Ամստերդամում գործել են «Ս. Էջմիածնի եւ Ս. Սարգսի», «Ս. Խաչ եւ Մարիամ Աստվածածին», Ոսկանյանների, Վանանդեցիների եւ այլ տպարաններ, որ իրականացվել են մեծաթիվ լուսնային հրատարակություններ: Ցուցադրությունը կազմակերպել էր ՀԱԳ հնասիտ, հազվագյուտ եւ արխիվային գրականության բաժինը: Ներկայացված էին 1661-1718թթ. Ամստերդամում հրատարակված տարբերակի գրքեր՝ Աստվածաբանական, բարոյագիտական, ժամագրքեր, այբբենաբաններ եւ այլն: Հասկալից ուժադրություն էր գրավում 1695թ. Մասթոս եւ Ղուկաս Վանանդեցիների տպագրած «ՀԱՍՏԱՏՐԱԾ ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՅՑ»-ը: Հայ գրատպության արվեստի այս եզակի նմուշ փառաբանում էր մեր 20-րդ դարից եւ 1.5 մետր լայնություն:

Ցուցահանդեսում ներկայացված էր մի բացառիկ եզակի գիրք եւ՝ հայերեն առաջին տպագիր «ԱՍՏՈՒԾԱՇՈՒՄ»-ը, որը Ոսկան երեւանցին «Ս. Էջմիածնի եւ Ս. Սարգսի» տպարանում լուրջ է ընծայել 1666-1668 թվականներին: Այցելուներին, մասնույի եւ հեռուստատեսության ներկայացուցիչներին ցուցադրանքը ներկայացրեց ՀԱԳ հնասիտ եւ հազվագյուտ գրականության ենթաբաժնի վարիչ Տաթևիկ Դադուբախը՝ անդրադարձ կատարելով Ամստերդամի հայ գրատպության լուսնային, Վանանդեցիների եւ Ոսկանյանների ազգագրական թանգարանում: Սելանյա Կարաթեյանը՝ հնասիտ, հազվագյուտ եւ արխիվային գրականության բաժնի վարիչը, ուժադրություն հրավիրեց այն փաստին, որ ներկայացված բոլոր 26 միավոր գրքերն էլ արժեքավոր են եւ նրանցից յուրաքանչյուրը համարվում է հայ գրատպության լուսնային յուրաքանչյուր հուշարձան:

ԱՐՄԵՆԵ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Կոմիտասյան երաժշտությունը ՆԱՄ-ում

«Ես անչափ զգացված եմ, Կոմիտասի երաժշտությունը չի կարող անարբեր թողնել», - մայիսի 17-ին Լարենկոյի արվեստի միությունում Մարիա Ալավերդյանի կայացած մենահամերգի մասին ասաց ՆԱՄ մշակական այցելուներից Հասմիկը: Կոմիտասյան երաժշտությունն իր խորը դրամատիզմով, դարձյալ թուրքերի ու արվեստի ուժեղ էներգետիկայով ողողեց Լարենկոյի արվեստի միությունը՝ հայտնվելով յուրաքանչյուր ունկնդրի հոգում:

«Կոմիտասյան անսպասելի ռեզուլտատներ են ստանում եւս տարբեր ոճի երաժշտություն եւ սիրում կատարել... Պատասխանում են առաջիկայում կոմիտասյաններին նվիրված համերգներում, այդ թվում՝ Սայաթ-Նովային նվիրված», - ասաց Մարիա Ալավերդյանը:

Սա երգչուհու առաջին մենահամերգն էր. նա նախկինում ունեցել է բազմաթիվ մենահամերգներ, սակայն այս մենահամերգը գերադասել է ունենալ հենց ՆԱՄ-ում: Նրա խոսքերով այստեղ հյուրընկալ են, գնահատում են արվեստը, միաժամանակ ճանաչում են բացառիկ հնարավորություն համերգներ կազմակերպել ու չվճարել դրա համար:

«Բացի դա, գիտե՛ք, երբ այստեղ կողմ կողմից նստած լսում են, ինչպես ՆԱՄ-ում է, էներգիան, մեծությունն ավելի լավ է փոխանցվում. մարդիկ զգում են միմյանց, փոխանցում միմյանց հոգեւոր, աթոռների՝ այսօր մոտ դասավորությունն էլ, հավասարեցրել, նույնացրել է դրան», - ասաց նա:

ՆԱՄ նախագահ Լարենկոյի Հարությունյանը եւս տպավորված էր երգչուհու կատարմամբ. նրա խոսքերով շատ խորհրդանշական է, որ Լարենկոյի արվեստի միությունում հնչում է հենց Կոմիտաս:

«Շնորհակալ եմ այսօր հոգեւոր եւ այսօր խորը, հարազատ երաժշտության համար», - ասաց Ն. Հարությունյանը՝ Ս. Ալավերդյանին փոխանցելով ՆԱՄ խորհրդանշական նվերները:

ՄԱՐԻԱ ԱՎԱՐԴՅԱՆ

Լարենկոյի արվեստի միություն

Տանդիտում Պերճ Չեյթունցյանի հետ

Լիբանանահայ հայտնի խմբագիր, մասնագետ եւ բանաստեղծ, հրատարակատու Սարգիս Կիրակոսյանը Հայաստան էին եկել գրողների միության VI համաժողովին մասնակցելու: Համաժողովի ավարտից հետո նրան այցելեցին անվանի գրող, դրամատուրգ Պերճ Չեյթունցյանին: Սփյուռքահայ իր բարեկամ գրողների այցը անակնկալ էր ու շատ ոգեւորեց Պերճ Չեյթունցյանին: Չեյթունցյանը զրուցեց ընթացքով հայ գրականության արդի վիճակի, դժվարությունների ու դրանց լուծման շուրջը: Պ. Չեյթունցյանը հետաքրքրվեց, թե Լիբանանում ինչպիսիք են ֆալսեթային, սենսացիային իրավիճակը՝ հասկալից Սիրիայի դեմոկրատիկ հեղափոխությունը: Դանիելյանն ու Կիրակոսյանը ներկայացրին իրավիճակը եւ նշեցին, որ Սիրիայում կատարվող իրադարձությունները բավականին դժվար կացության առաջ են կանգնեցրել նաեւ սեղի եւ հարեւան երկրների հայությանը: Իհարկե, խոսք զնաց նաեւ հայկական դրոշմների, ուսուցիչների վերադասարանման, դասագրքերի եւ հարակից հարցերի շուրջը:

Պերճ Չեյթունցյանը Պերճ Չեյթունցյանին հանձնեց Լիբանանում հրատարակվող «Կամար» ամսագիրը, որի էջերում տպագրվել է Պերճ Չեյթունցյանի «100 տարի անց» յոթերորդ գրքից: Գրողները հետաքրքրվեցին միմյանց անցկացրին այդ յոթերորդ գրքից, որը լուսնային էր, թե ինչպես 100 տարի անց Երեւանում հանդիմանում են հայերի ցեղասպանության գլխավոր կազմակերպիչներից, Թուրքիայի ծովային նախարար Չեյթունցյանի փառաբանող Չեյթունցյանը 1922 թ. հուլիսի 27-ին Թիֆլիսում Չեյթունցյանի գնդակահարած Արսաբես Գեւորգյանի թողած: (Ավելացնենք, որ նույն գործողության ընթացքում Չեյթունցյանի վրա կրակել է նաեւ Պետրոս Տեր-Պողոսյանը - Մ. Ս.): Պիտեման մանրամասնումները ներկայացված է, թե ինչպես 100 տարի հետո Թիֆլիսյանների բարձունքում Տեղատարությունն առկա էր հիշատակի հուշակոթողի մոտ Չեյթունցյանի ծաղիկներ է դնում ու հարգում անմեղ զոհերի հիշատակը: Իսկ հետո երեւանյան արձարաններից մեկում երկու դասերի թոռների մեջ ընթանում է բարդ ու հոգեբանական ծանր երկխոսություն:

Հենց այդ հարցերի շուրջը արձարանակալ մանրամասնելու ընթացքում Պ. Չեյթունցյանը տեղեկացրեց, որ Սու-

դուկյանի անվան թանգարանում կատարված թատերական ներկայում էն «100 տարի անց» յոթերորդ գրքից: Գրողները հետաքրքրվեցին միմյանց անցկացրին այդ յոթերորդ գրքից, որը լուսնային էր, թե ինչպես 100 տարի անց Երեւանում հանդիմանում են հայերի ցեղասպանության գլխավոր կազմակերպիչներից, Թուրքիայի ծովային նախարար Չեյթունցյանի փառաբանող Չեյթունցյանը 1922 թ. հուլիսի 27-ին Թիֆլիսում Չեյթունցյանի գնդակահարած Արսաբես Գեւորգյանի թողած: (Ավելացնենք, որ նույն գործողության ընթացքում Չեյթունցյանի վրա կրակել է նաեւ Պետրոս Տեր-Պողոսյանը - Մ. Ս.): Պիտեման մանրամասնումները ներկայացված է, թե ինչպես 100 տարի հետո Թիֆլիսյանների բարձունքում Տեղատարությունն առկա էր հիշատակի հուշակոթողի մոտ Չեյթունցյանի ծաղիկներ է դնում ու հարգում անմեղ զոհերի հիշատակը: Իսկ հետո երեւանյան արձարաններից մեկում երկու դասերի թոռների մեջ ընթանում է բարդ ու հոգեբանական ծանր երկխոսություն:

Գրականության, արվեստի ու սիրով լեցուն այդ մթնոլորտում եւս հոյաք էր, որ այդ ժամերը անցկացրի նրանց հետ, իսկ լսածս ու տեսածս դարձան անմոռանալի հուշեր: Հրաժեշտից առաջ գրչուկները լուսանկարվեցին ու իրար ջերմ բարեմաղթանքներ հղելով բաժանվեցին՝ կրկին հանդիմանալու խոստումով:

ՄԱՐԻԱ ԱՎԱՐԴՅԱՆ

